

ANY VII

NÚM. 300

BARCELONA 31 MAIG 1894.

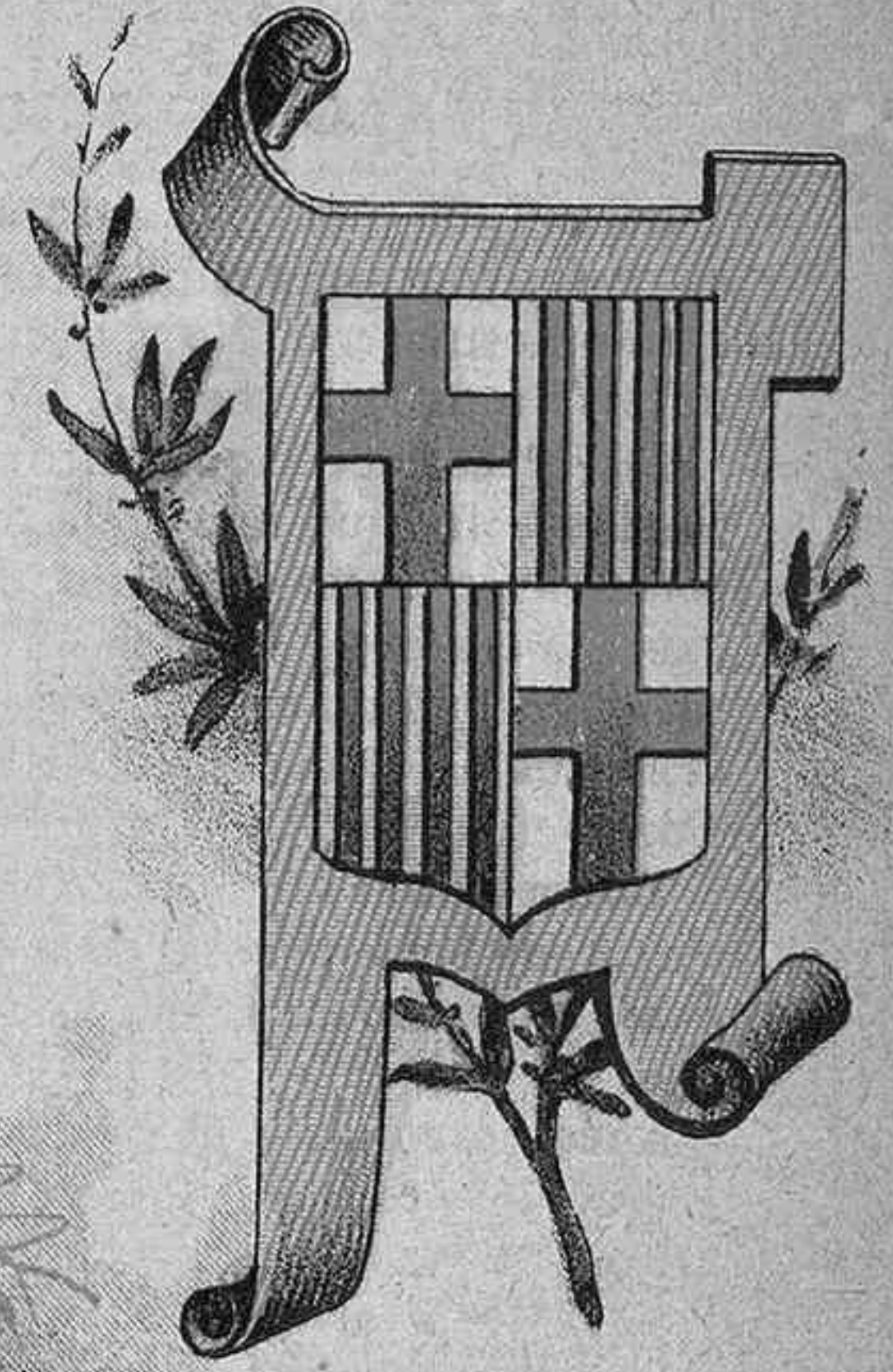

Maig 1894

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 centims lo número

Josep Llorens

Exposició de Bellas Arts

TOTA la premsa sèria d' aquesta capital, s' ha ocupat detingudament d' aquest certamen degut a la iniciativa del nostre Municipi; aixis es que repetir lo que ja s' ha consignat no conduiria a res enterament, pero no podent resistir a la temptació de dedicar algunes ratllas a la esmentada manifestació artística, hem cridat als nostres dibuixants pera que il·lustressin ab sas notas cómicas aquesta revista escrita a vola ploma y que a pesar de las brometas que conté no voldriam que ferís la susceptibilitat de cap artista.

Manifestat aixó, entrém sense perdre temps al Palau de Bellas Arts, é internemnos en l' espayós

SALÓ D' ESCULPTURAS

Lo primer que crida nostra atenció, es una baralla entre dos enormes escarolas. Llegim la inscripció y notém lo nostre error. No 's tracta de dos escarolas, sino de dos lleons de Berberia ó *Barberia*.

Casi al costat d' aquets lleons escarolers, tenim ocasió d' admirar un nou projecte de fanals automàtics, pera vendre capsas de mistos, de l' Amendola y arrambats a la paret de la dreta un penjarrobas rematat artisticament ab un cap de Verge, d' en Vall y Freixas y la estàtua del Comendador en traje d' istiu, del senyor Fuxá.

Tirém al dret y ¿qu' es això? un bordegás de bronze ajegut de boca terrosa, en la platxa de Nàpols y ensenyant a las senyoras secrets de la vida íntima masculina.

Aném seguint, y després d' admirar la obra magistral del jove escultor oloti Sr. Blay «Los primers frets» ah! oh! qu' es lo que 's veu! una dona en traje de Eva, y, ¿qué porta al darrera? la fulla! la célebre fulla! una fulla magníficament colocada, suggestiva, que desperta la imaginació y la fa corre pels dorsos recones del Palau de Cupido. La dona y la fulla, se titulan «Desolación» pero, a dir vritat, no té res de desolador tan *hermoso panorama*.

Segueixen un gran diable de cartró, robant un Judas enfarcellat, de l' Atché, un ciervo alat (?) d' en Campeny y un Sant Joan petit que mira si cauhen gotas, d' en Berga.

Ah! 'ns en descuydavam: Entrant a ma esquerra, hi ha un petit bronze que no per ser petit es menos sabros. Se titula «Fauna» y representa una truja ajeguda, estirantse en un espasme de gust y un petit Cupido tirantli un pit. No 's pot donar res mes tan delicadament indecent.

Abans de pujar al primer pis destinat a las pinturas, acabém de seguir la planta baixa, y en lo *Saló de Reproduccions*, secció que no interessa massa, fora de la còpia de *La madonna de Giotto*, feta per Benlliure Gil, no hi veyém res de particular.

Afortunadament no tenim de dir lo mateix de las duas Salas de dibuixos. En ellas tenim ocasió d' admirar lo llápis d' en Vierge, los ayguaforts de Paul Renoard, los retratos de Beaury Saurel, la bonica colec-

ció de dibuixos a la *sanguine* d' en Joseph Engel y Enrich Heim, y altras moltes obras d' artistas distingits de nostra terra.

S' hi veu també un capet de dona fet a la ploma—a la ploma 'ns ha semblat—dibuix del Sr. Fluvia, qu' es una maravel·la de paciència. Casis, homel Vosté ha nascut pera la vida de familia.

En la sala següent hi ha instalat un panorama. Mirant pels furadets, se recrea la vista ab los teatrins de nostres simpàctics escenógrafos.—Una senyora diu al seu marit:—Aném, aném, Sigró; no veus qu' aixó es per las criaturas?...

A la sala d' Arquitectura, lo municipal está fent una bacayna. *Voila tout!*

Deixém la planta baixa y entrém a la secció de pinturas, comensant com es natural per la

SALA 1.^a

En ella los quadros que mes se prestan a la nota cómica, objecte de nostra revista, son los següents:

Unas carboneras disfressadas de monjas, cercant un rech pera rentar la roba bruta, d' en Torrecasana; una escena interessant d' en Gari Torrents: La noya de la casa treu la roba d' hivern, lo pebre ocasiona un estornut a la vella y una mossa tafanera s' ha enganxat de nás al vidre per efecte de l' ayre comprimit; dos senyors que paran lo clatell, pera que 'ls hi plantin la blea, d' en Ricart Urgell; un torero pintat ab sang de toro, pera mes propietat, d' en Parladé; un gegant vist en perspectiva, punt de vist 'l llombrigo, d' en Castellucho; una broma de familia d' en Borrás Abella: se rifan a un bon senyor que vol improvisar un brindis; un *Adios als peus* d' en J. Moragas; un torero y una *maja*, molt mudats, que posan cara de prunas agras al pensar que pot embrutársels un traje tan bonich, d' en Viniegra; y lo quadro d' extraordinarias dimensions, de Luna y Novicio: «Los revolucionaris del 93, profanant las tombas dels reys»: Potser es mes gran que grandios; se resisteix al exámen en detall y considerat en conjunt hi ha tanta revolució, qu' hasta las columnas tremolan; siga com vulga no tothom té aquella empena.

SALA 2.^a

Cridan nostra atenció:

Un groch rabiós escapat de la paleta d' en Clapés, desarmonisant ab un vert que serveix de fondo a las tristas figuras d' una *familia desgraciada* a fi de sigle. Lo color d' aquest quadro es simbólich; lo groch significa la rabiá que tindrem y 'l vert lo que 'ns quedarà per menjar.

Una *gegantesa* rodejada de las sevas amigas, de 'n Masriera; d' en Ribera una nineta dormida, que sembla una capsa de confits; un' altra nineta anémica, autómata y romántica que canta 'l *Vorrei morire*, devant d' un jove desenganyat «*ab la barba de malalt y 'ls cabells a coll y bé,*» d' en Rusiñol; un vell que fica 'ls dits a la boca d' una noya, per veure si mossega, d' en Brull; y un Sant Antoni que, com qui no vol la cosa, palpa un pit a la tentació, d' en Bocquet.

SALA 3.^a

Son dignes de menció, cómicament parlant:

Un Jesús qu' ofereix tres pans de Viena y una sardina, quadro místich que no arriba a ser prou místich

Es massa real lo Jesús? Es massa ideal la sardina? Preguntinho á Frá Angélich.

Una aixecada de camisa: A un pobre li aixecan; la senyora se gira d' esquena per no veure lo que la moral no vol que 's vegi, y 'l pacient, per respecte al públich ab la manta 's tapa 'l sexo.

Y una senyoreta que 'l vent li ha girat la sombrilla, de 'n Galofre Oller.

SALA 4.^a

Gran quadro d' en Graner: Una disputa en una ferreria:

L' amo amenassa als treballadors ab un ferro ruhent, aquets se disposan á respondre á cops de mall y 'l manxayre s' aparta perque no hi tèn cap culpa.

Una noya d' en Casas, sense camas y ab los brassos atrofiats. Quina llástima tan jove, y ab aquell ventre tan ben pintat!

Una beata presumida, d' en Barrau.

Una senyora dintre d' un cucurutxo de paper de seda, d' en Ribera.

Un baylet sense modos, d' en Junyent: Dona l' esquena al públich per mirar á una mossa que sumica.

Y la curiositat de la sala: las pinturas espectrals d' en Zuluaga. Una *ama de llaves*, un artista refusat y una viuda tísica, aburrits del mon buscan la fi de sas penas per medi de l' asfixia.

SALA 5.^a

Se prestan al nostre objecte los quadros següents:

Un Jesús ensopit sobre un gran rovell d' ou, contemplant la terra nevada y erma, del Sr. Soler de las Casas; un ex-voto, d' en Simancas: un carrer inundat de natilla, d' en Pussals, y una llanterna mágica, pintada ingénuament, molt ingénuament, de la senyoreta Costa.

SALA 6.^a

Aquesta sala ja es mes divertida.

En Garnelo, presenta un senyor malalt, qu' está prenent uns banys de málvas; una senyora que á la quenta es causa de la seva malaltia li demana perdó y una criatura que pot molt bé ser filla de la senyora, sense serho del senyor de la senyora, se 'ls mira, sense acabarlos d' entendre.

A nosaltres nos passa lo mateix.

Un quadro d' en Bernadet, enclou una amarga crítica contra la Tabacalera: Un pacientissim Job, de tanyo natural, xucla la burilla d' un *escanya-pits* d' estanch y 'l seu fill, implora la intercessió divina veient al autor dels seus días próxim á una mala fi.

Sota d' aquesta escena de paciència, se veu á una minyona de servey recomenant á la seva mestressa que no s' embruti 'ls guants.

S' ha de parlar també d' un Cap d' Estopes d' en Vayreda, que va semblarnos un Cap de cartró; y d' una cusina germana d' aquella noya esguerrada de la sala 4.ª, d' en Pichot.

SALA 7.^a

Al entrar, á má esquerra, al costat mateix de la porta, en Gómez nos presenta en un quadret, la *divertición* de toda la familia.

Després passém un rato agradable, contemplant á la

Amalia boja, tancada á la presó, d' en Cabrera; *lo desitj de pel*, tingut per una noya jove, sens dupte perque van dirli qu' allí ahont hi ha pel hi ha alegria, d' en Sans y Castaño; y 'l retrato de la que va obtenir lo premi d' hermosura en un concurs que va celebrarse fá poch á la Fransa xica.

SALA 8.^a

Dignes son de mencionarse:

Un trinxerayre de Munich, y un cap de home rodó y vermell com un formatje de bola; tots dos de Karl Hartmaun.

Una dona ab unas camas llargas com un estranyinador, fent equilibris sobre una esfera, de Charles J. Palmié.

Lo gran panorama d' un pont de Constantinopla, que sembla *un tuti li mundi*.—Hi ha de tot, camálchs, gossos, burros, pobres, pillets, comerciants, etc., etc. Podria comprarse pera distreure á la quitxalla.

Y la escena picaresca d' en Matias Schmid: Tres vells visitan lo taller d' un pintor, y encare que volen dissimularho, se menjan la modela ab los ulls. Quadros com aquest, s' entenen en *totas las llenguas*.

SALA 9.ª Y ÚLTIMA

Cridan nostra atenció:

Uns homes ab caras de color d' olla y planas, que jugan á cartas, y un home que no gasta esclops; tots dos quadros de J. Engel.

Una dona que va de matute que fá joch ab un' altra de 'n Fonaco que s' ha encarinyat ab la quía d' una carabassa, y tot acariciantla va cantant: «Carbassa me n' han donada y l' hi presa alegrement.»

Un Sant Antoni donant llissons de flauta á duas mossas *revingudas y accidentadas*, de Leon Herbo.

Un home que s' arronsa, y uns cardenals representant un plat de llagostins, de Signorini. Quin nom mes senyor!

Una escena tendra de Vostry: Dafnis s' ha fet una pelada al genoll y Cloe l' hi remuila.

Un jurat d' en Bottero, no 'l de las calderas, quins merabres ab las caras brutas están á punt d' examinar la arma homicida.

Y una vaca brodada al canyamás, d' en Sagastini, ó siga d' en Sagasta dit ab italiá.

En resúm y parlant en sério: L' exposicio es bastant regular y val la pena de ser visitada, com efectivament ho es per gran número de personas afanyosas de premiar los esforços de nostre Ajuntament pera que lo Certámen que nos ocupa fos digne de la importancia de Barcelona.

Als nostres artistas la secció estrangera los hi dona llissons sérias; sobre tot de conciencia artística.

D' entre 'ls artistas joves alguns se van posant á primera fila, prometent arribarhi aviat, com en Graner y altres.

Molts que ja hi eran, en lloch d' avansar, imitan al cranch; y se sostenen á la altura de la seva reputació en Marqués, l' Urgell, en Barrau, en Meifren, en Moragas, y en Masriera.

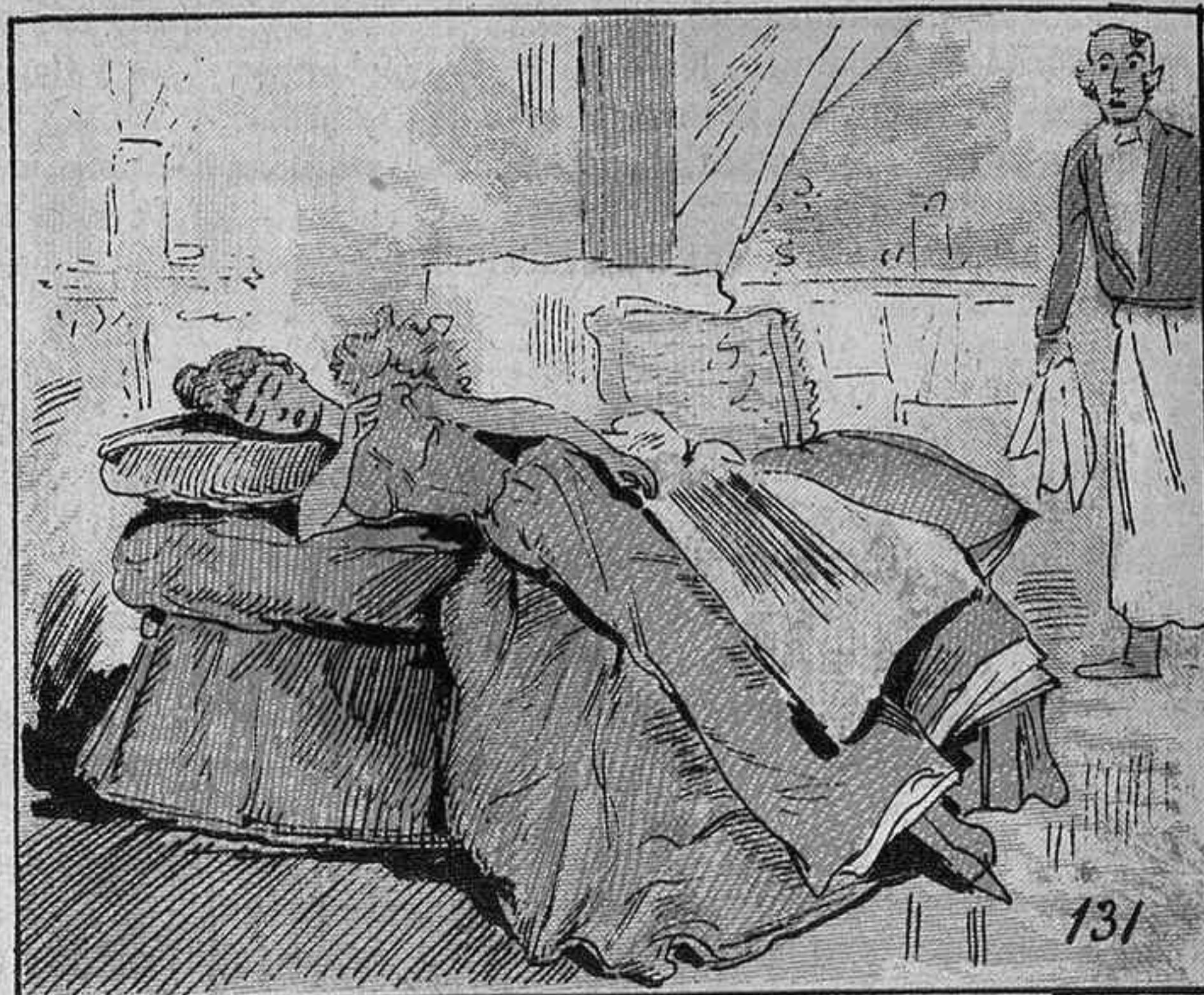
Un sobressurt entre los escultores: en Blay, lo genial artista oloti.

PINTAMONAS.

—No 'l puch encendre ¡recristo!
préga á Deu que 'ns tiri un místol

Nineta de porcelana
la del bras enfarinat:
dígalí al senyó Ribera
qu' aquest cop se 'ns ha rifat.

—¡Gratém, gratém!

Aquest drap, en Zulúaga
l' ha pintat ab lo que . . . .

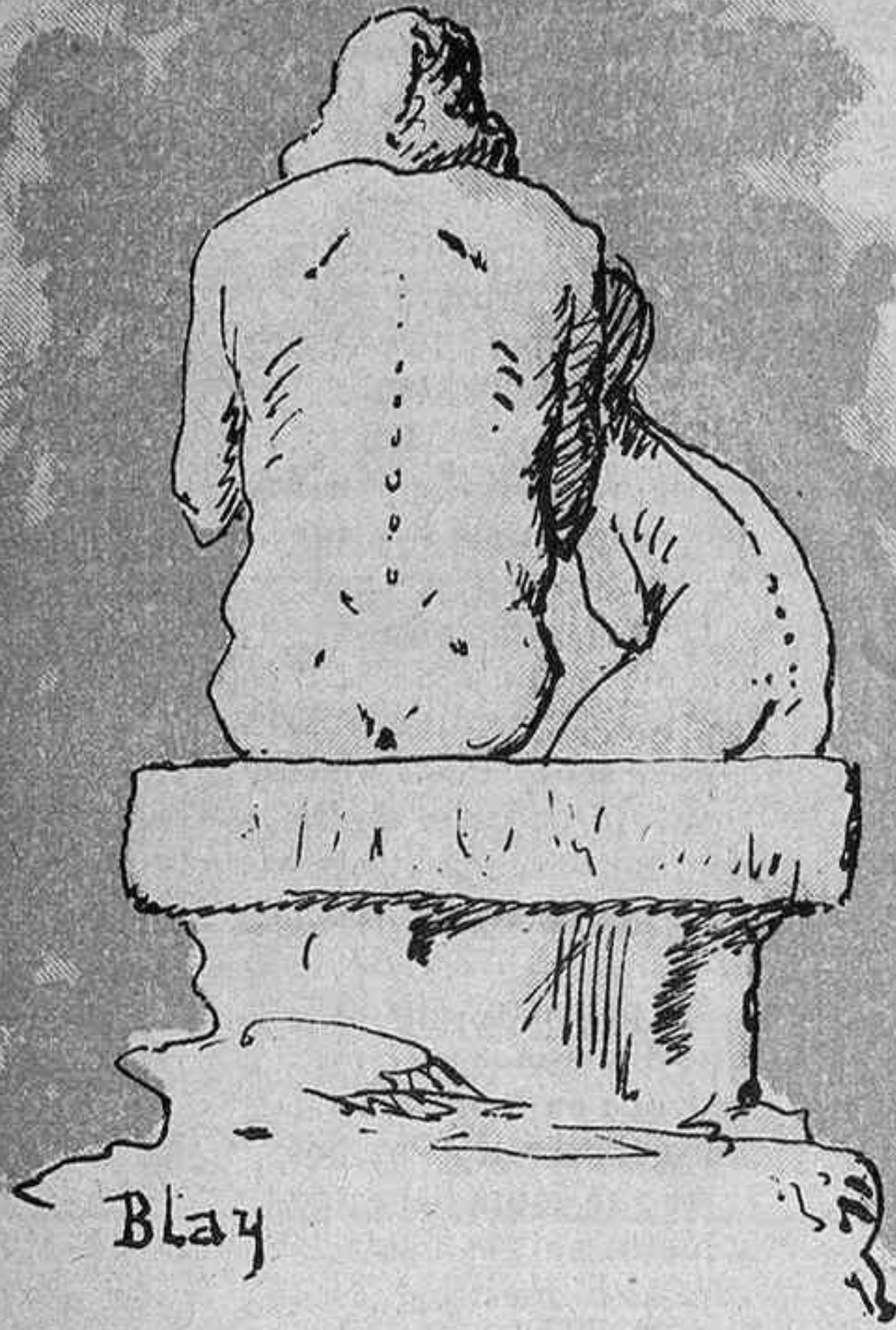

—Veig un dragó
¡ay, quina pó!

Mostruari d' ex-votos.

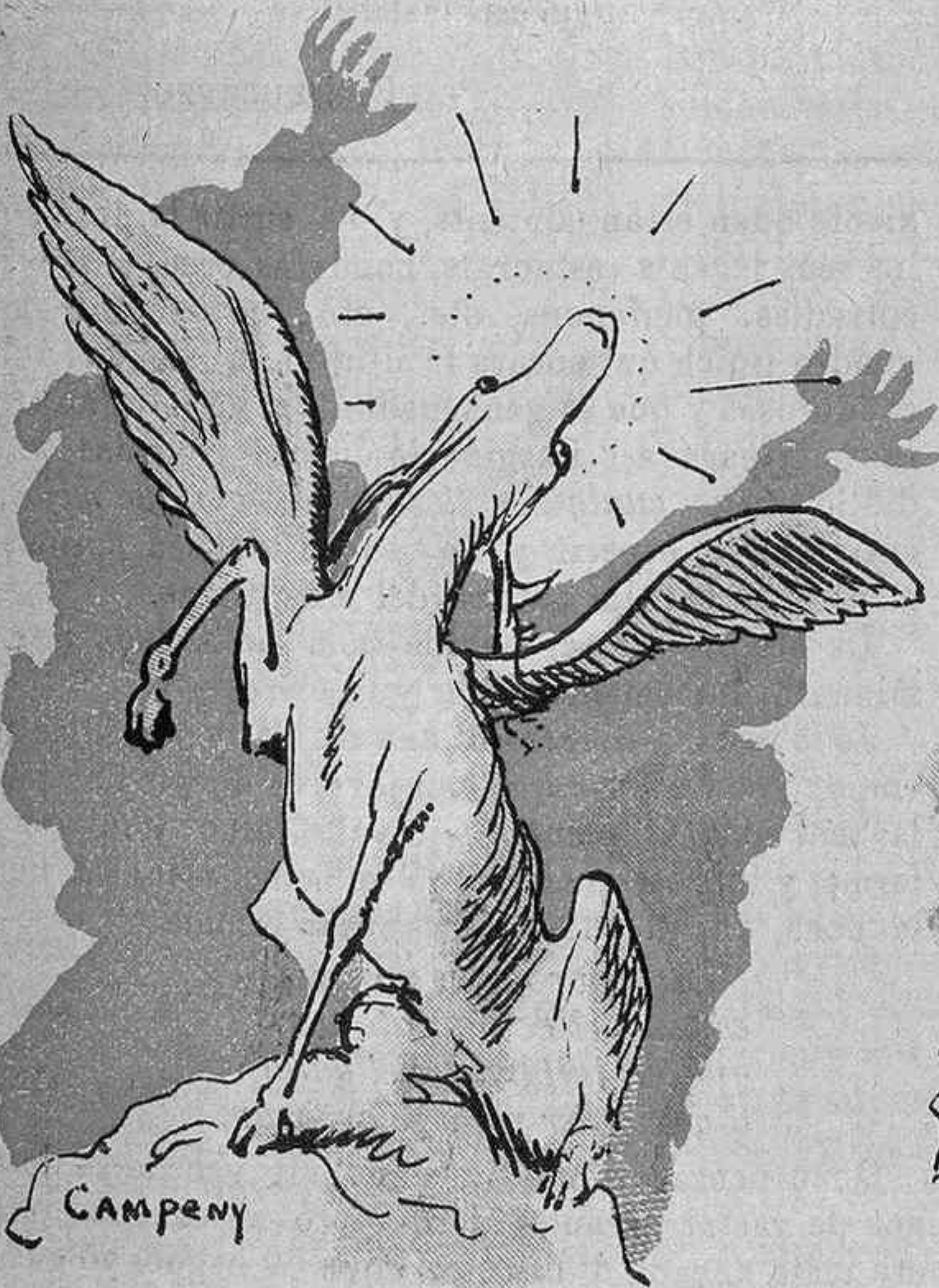
Blay

«Escenas marítimas» sota 'l Morrót.

Berga

—Sembla que ja plou.

Campeny

Extasis.

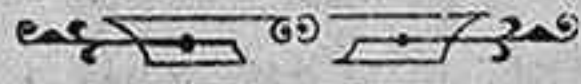
Roselló

Mal de ventre recargolat.

A
LA TOMASA

ab motiu d' haver arriuat
 == al número 300 de sa publicació. ==

AHIR

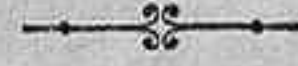
—¡LA TOMASA!— vaig sentir
 que cridava un noy corrents.
 —Vina, noy—jo li vaig dir—
 dónamen una, ¿no ho sents?
 —Dispensi, no l' hi sentit,
 corro tan atrafagat...
 Apa, tingui, si es servit...
 Li compro y fugí escapat.
 —¡Hola!—vaig dirme entre jo—
 ¿setmanari catalá?
 ó té que serne molt bó
 ó prompte caducará.

AVUY

Per sort y ab inmens plaher
 dels aymants de nostra terra,
 ha resultat sè 'l primer
 tot y haventli fet gran guerra.
 Set anys fa ja, que valenta
 repica del punt mes alt;
 set anys qu' ab orgull ostenta
 l' envejat escut comtal.
 Jo, que 'l teu só m' extasia,
 si tres cents cops t' hi sentit,
 altres tants celebraría
 que 'ls dessis ab mes dalit.

ANGEL SALABERT.

L' HUMANITAT MALALTA

D' un modo molt natural
 y sense dir cap mentida,
 vos probaré desseguida
 com tothom está malalt.

Lo avaro que nit y día
 sempre té 'l rosech al cor,
 pensant sols ab lo pur or,
 ja te mala malaltia.

La nena que 'l seu aymat
 ha de marxar d' eixa terra
 per aná á lluytá á la guerra,
 té 'l cor malalt, d' ansietat.

Lo polítich concejal
 que no 's cansa de fer l' os,
 per menjar sempre d' arrós,
 aquest sempre está malalt.

Al quí no gasta alegria,
 ni tampoch te una pesseta
 com per exemple 'l poeta,
 está mal de nostalgia.

Lo pobre trevalladó
 que diu que la societat
 se troba en molt bon estat,
 no te 'l cervell gayre bó.

Al que cobra del estat
 y menja sols escayola
 com es lo mestre d' escola,
 te 'l ventrell molt mal posat.

D' aquest modo natural,
 fet ab la pura vritat,
 crech haber já demostrat
 com tothom está malalt.

F. DEULOFEU.

¿IJA HA PASSAT!

Si... ja ha passat lo ciclón; lo Còrpus de... *dinamita*. Aquells que en tot lo curs de la professó sols veyan bombas explossivas y caras anarquistas, han quedat, á Deu gracias, ab un pam de nas.

L' autoritat va adoptar laudables precaucións, que, no per haver sigut inútils, son menos dignes d'aplausó.

Fins los nuvols que á mitja tarde 's passejavan per l' extens *velódromo* aéreo de sobre la ciutat dels comtes, en quant van veurer que ja sortian los jegants van tocá 'l dos cap á derrera las montanyas de Sant Pere Martir y Tibidavo, y no mes una qu' altra va quedarse treyent lo nas derrera d' aquella plutónica muralla (ab permís dels geólechs) com si també se 'ls hagués encomanat la pòr de la *vendetta* anárquica.

A l' hora *álgida* los pollos y pollas van llensarse al carrer vestits, la major part d' ells, ab vaporosos trajes sota los quals segurament que hi havia mes d' una pell de gallina, puig aquest any la época de las flors conserva encara ressabis frescos y no está l' atmósfera per cosas primas, per aixó varem notar que 'ls colouis amorosos eran aygualits y no 's veyan aquellas caras rojas y afables d' altres anys.

A las cinch los clarins varen tocar, las campanas van comensar á donar voltas fent tombarellas com los

xicots quan están contents, y va surtir la professó ab los seus jegants restaurats, banderas, creus parroquials cofradías, ganfanons, etc., etc., presentant aquell quadro típich qu' encara fa il·lusió en algunas ánimas candorosas y que la gent madura s' ho mira ab tristesa, puig parla á l' imaginació épocas passadas, y, com diu lo poeta: *cualquier tiempo pasado fué mejor*, s' entristeix l' esperit y no 'l treu del seu ensimismament ni lo barullo natural del sagrat acte.

La professó va ser lluhida com ho es cada any dominanthi l' element militar y lo clero.

Jo m' estava derrera d' una mamá y tres fillas molt empoylanadas á las que cap jove va dirigir una paraula; tant que, al principi, jo vaig ferho y ni cas van ferme, y luego cap al final ja 'm comensavan á buscar la boca, justificant aquell cantar popular:

*El amor de las mujeres
 es como el de las gallinas
 que, en faltándoles el gallo,
 á cualquier pollo se arriman.*

Quan pensavan que tindrian éxit van darse de menos de gastar paraulas ab mí; pero al convencers que era mala anyada d' ossos sort que 'ls hagués volgut dar *taba*.

Aixís es lo mon... Are m' he convensut que sols puch arreplegar *desechos*... ¿Qué hi farém?

SERRALLONGA.

CURIOSITATS

LO GÉNESSIS

AUTORS hi han hagut qu' han volgut pretendre que lo Pentateuco no es tal obra de Moissés, y ab tal motiu, no ho es tampoch lo Génessis que forma part d' éll.

Segons aquestos, los cinch llibres son fruyt anónim y successiu del cos sacerdotal, engendrat per tradicions orals transmesas de generacions á generacions.

Altres autors hi han qu' arriuan á negar á aquestos llibres lo carácter tradicional, dient que tot, no son mes que fábulas morals més ó menos simbólicas.

Los escriptors de la antigüetat qu' admeten l' origen religiós, denominan al Génessis: *Lo llibre dels justos*, per parlarse en ell dels fets d' Abraham, Isaac, Jacob y altres que varen conquistarse tal honrós calificatiu.

La paraula Génessis prové de la grega: *generació* empleada per los Setanta pera demostrar que conté la historia de la Creació y de los primers descendents d'

Adan y Eva. Los hebreus donan á aquest llibre lo nom de *Bressic* que vol significar *en principi*, per son comensament consebut *En lo primer hi va crear Deu lo cel y la terra*.

Lo período qu' abraça es de dos mil tres cents anys, segons los calculs del text hebreu y de la vulgata.

En ell 's diu de la creació per la paraula de Deu, la de Adán y Eva, la descripció del paradís, mansió de inefables venturas perduda per culpa del pecat, tentació funesta que va alcansar á tota la rassa humana; parla també de la pietat de Abel y del fratricida Cain; conta l' historia dels descendents de Seth que varen ser fidels al senyor al mitx de la depravació general que causá 'l que la cólera divina enviés lo Diluvio del qual sols volg. é Deu salvar á la familia de Noé y una parella de cada casta dels animals.

Conté també lo celebrat llibre la confusió de las llenguas, dispersió dels humans y fundació dels primers imperis.

Siga ó no siga lo Génessis degut á Moisés, com ja havem dit qu' alguns autors afirman, siga ó no siga fruyt del pensament de molts; fábulas ó realitat de fets... de tots modos es un gran llibre que 'ns demostra la superior sabiduria que disfrutavan los patriarcas d' aquells temps remotissims y que no pot igualar de cent lleguas cap sabi de las épocas modernas.

PEPET DEL HORT.

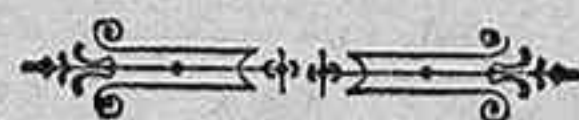
FELICITACIÓ

MOLT simpátich Director del periódich LA TOMASA: Dispensi si m' atreveixo á dirigirli eixa carta, puig un cop l' hagi llegida veurá clar qu' en ella 's tracta d' una acció molt meritoria tant aquí com á Vallcarca. Per lo tant, comensaré á posar ratlla tras ratlla porque á la fi digui algo de 'l que per ma clepsa passa; y si surt, com jo desitjo, ma idea ben explanada, espero hi dará cabuda en la barbiana TOMASA. En un dels números últims d' eixa revista importanta un escrit hi vareig veurer anunciant *bodas de plata* en motiu de fer aquesta ja las tres centas vegadas que á la llum pública surt alegrant las lletras pátrias. ¡Sis anys ja!... ¡Reyna Santíssima! ¡Redeu! tres centas setmanas!... Quántas monjetas, senyor, per ma boca haurán passadas... Y bacallá?... y sigronets? y patatas y arengadas?...

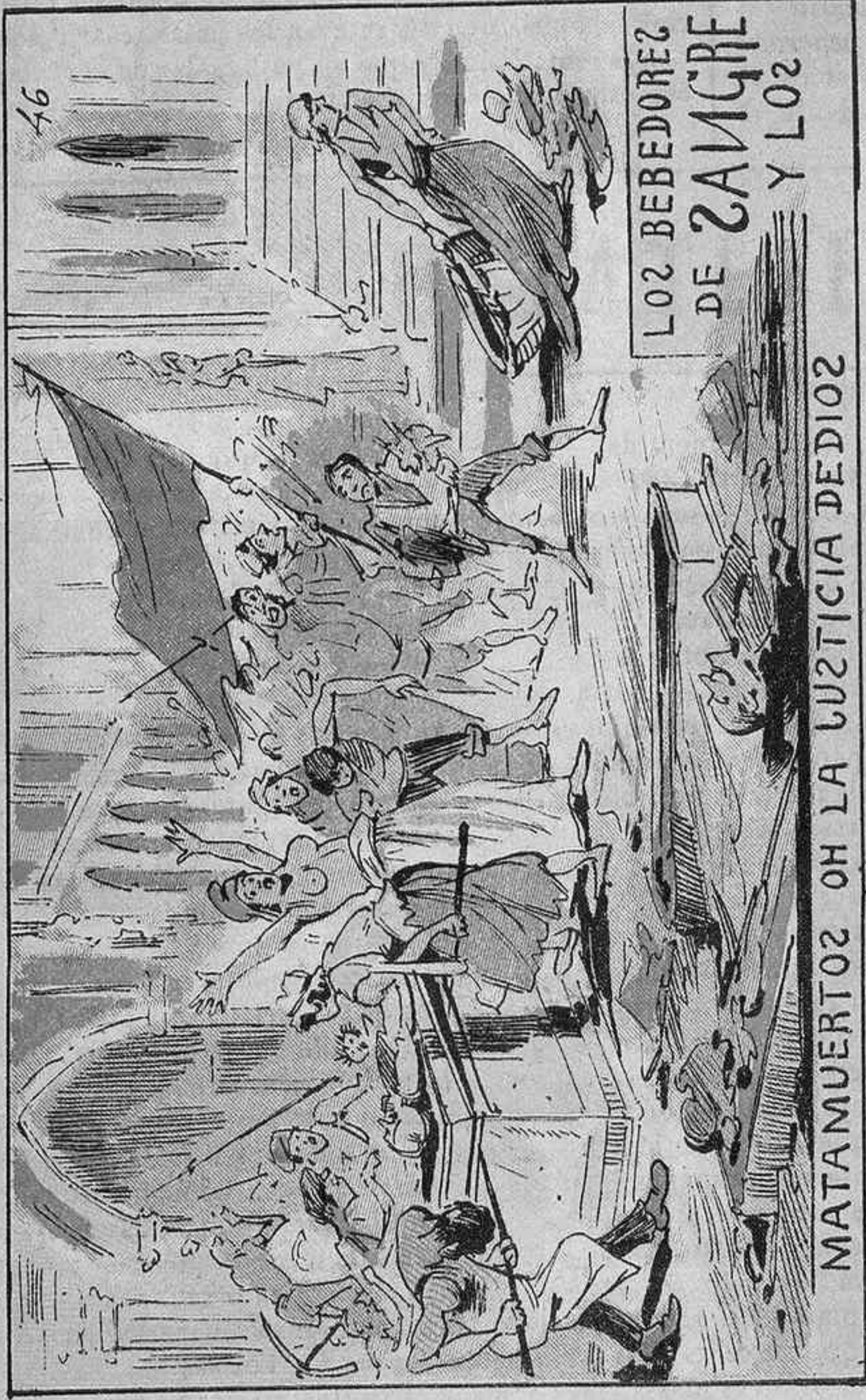
Ben bè, sense dir mentida, suman varias carretadas. Donchs, bueno; jo soch un *flavio* molt amich, molt entussiasta de tot lo que 's relaciona ab la llengua catalana. Y miri, bon Director, si lo que li dich no es guassa, que quan á las nits somnio sempre penso ab catalanas. Sent aixís me es impossible deixar passar la setmana sens felicitar de cor á la Redacció galana de mes xispa y de mes sombra que ja tres centas vegadas m' ha fet esqueixar de riurer y lo que me 'n farà encara, puig espero que Natura ab sas lleys bonas y sábias deixarà que aqueix periódich surti trenta mil setmanas, tenint, se suposa, al frente d' eixa revista il·lustrada, la mateixa Redacció que compta aquest any de gracia. Y consti que sis cents anys de vida (casi) no es massa, si 's té present que á l' historia hi ha un Matusalén de marras que prop nou cents anys visqué

y era mes alt que una casa y si no fos que ja es mort fora encara viu... no es guatlla. Aixís, senyor Director de la popular TOMASA, espero que passarán felissas *bodas de plata*, fent després las *idem d' or* y mes enllá abdós plegadas, que aquí sentat vos espera un que de llegí no 's cansa. Y si volen sapiguer ahont visch, quina es ma casa, la trovarán desseguida al girar la cantonada d' un carrer, després d' un altre fins que s' arriui á una plassa; y al ser allí, en un quint pis hi podrán veure una placa que ab unas lletras vermellas (no sé si de goig ó rábia) veurán que diu textualment: «Aquí s' está un mort de gana»; pero que tinch disponibles deu céntims cada setmana per comprar lo seu periódich ó sia per LA TOMASA.

RAMIRO BALCELLS BELLVÉ

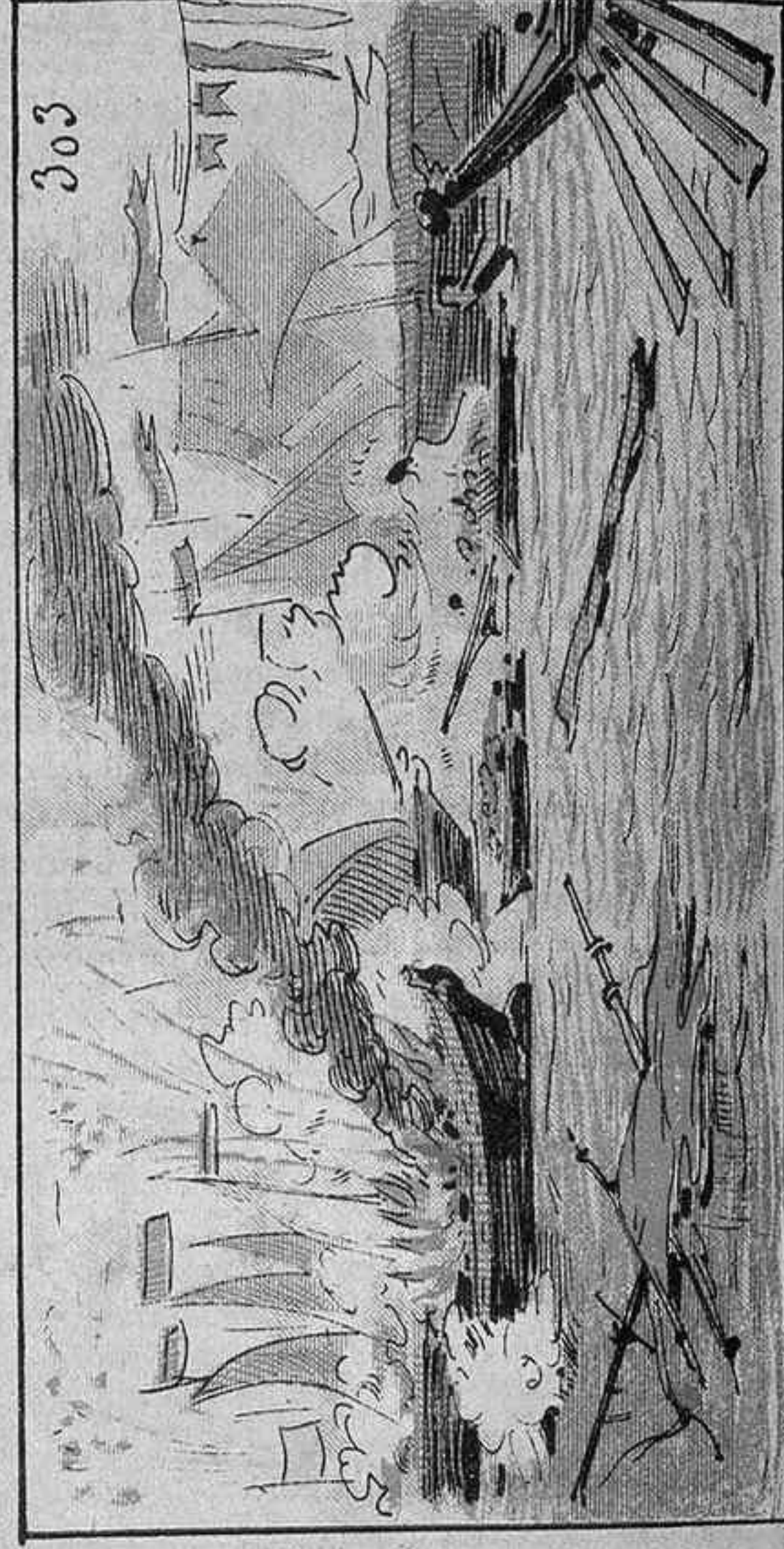

ODEÓN.—Función monstruo.—Entrada 12 cuartos.—A las 3.

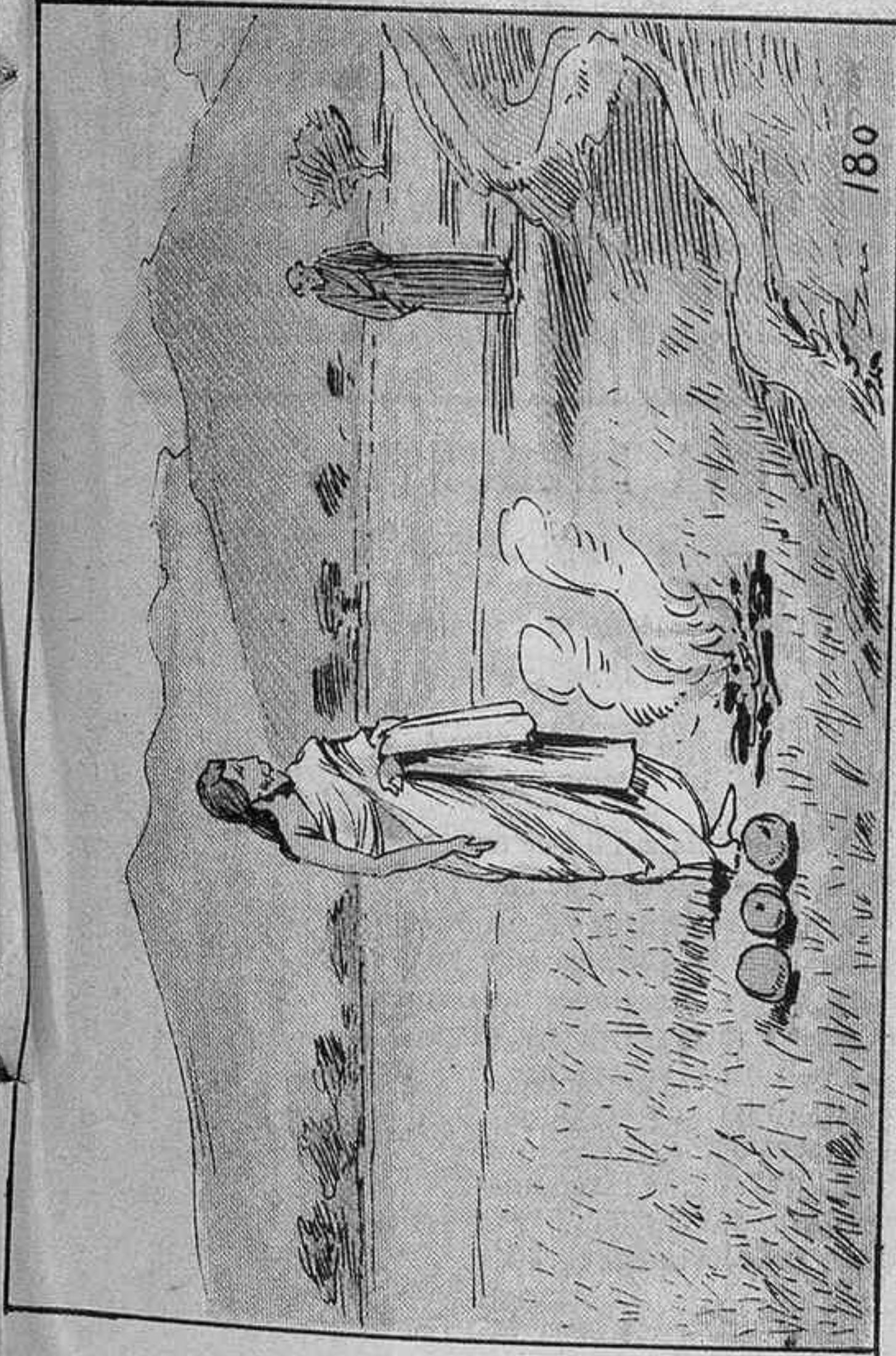
Pares que teniu fillas: no 'is tallen las pantorrillas!

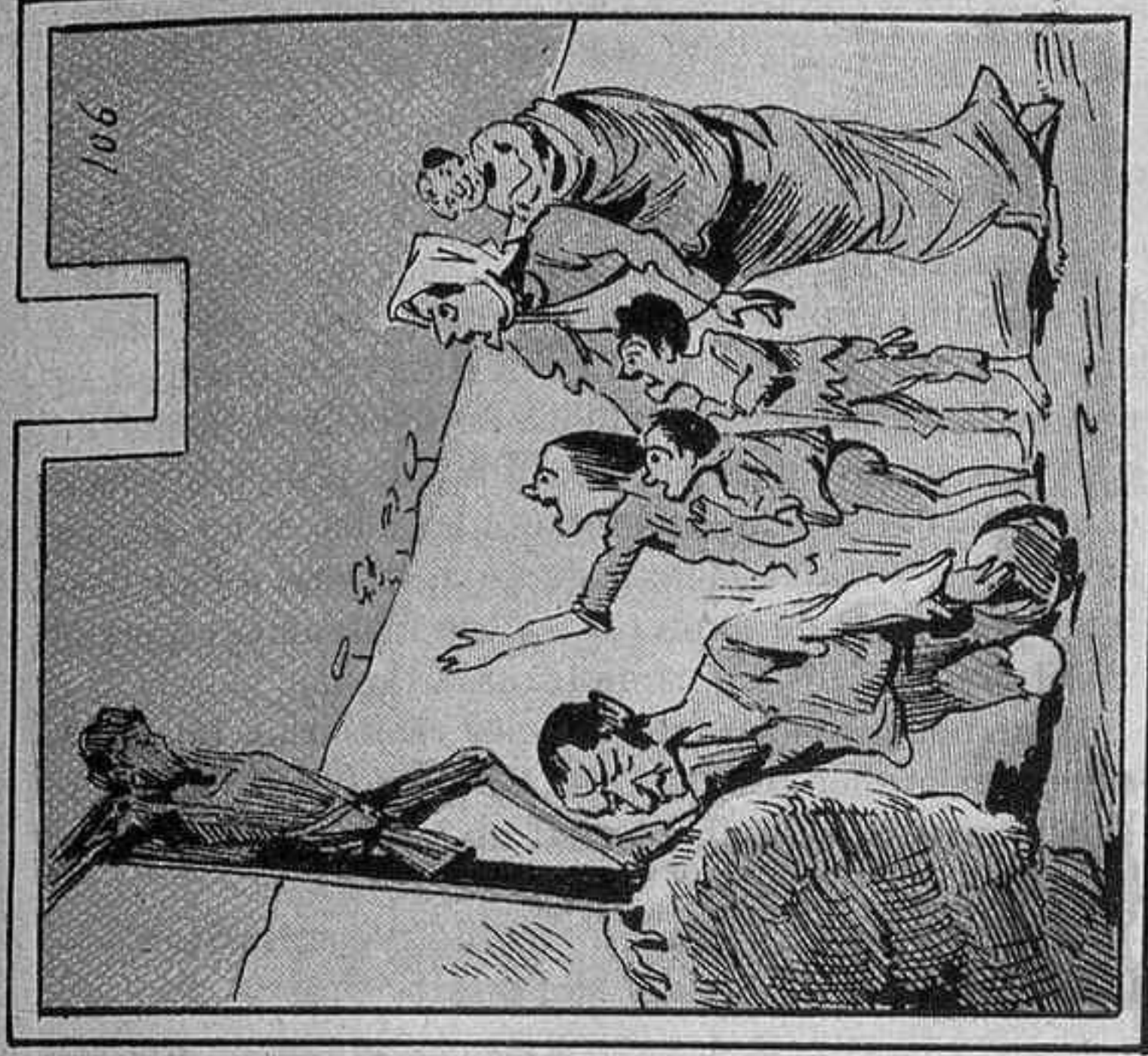
Fochs artificials y sortija en honor á Lepanto.

¡Prou fioretas, tant se val! tal neguit en tú m' irrita... ¡ja sabs que no 'n necessita d' adornos la Catedral!

—Aquí m' estich escalibant 'is présechs. Venite.

—Vos ¡lo bon Déu! ¡Aixuguéu del cel aquest such de carbassa que 'ns priva de la vista y planyéuvos, en cambi, de nosaltres que som esguerradets!

Extracció de caixals pel nás, á càrrech del doctó Brullí.

¡Alsa desvergonyida! ¡Ja 's coneix que no som al Ateneo!

¿POR QUÉ?...

OH, María! no t' estranyis
que no vinga com abans
tan sovint á casa teva
pera veurent y... parlar.
No es com dius que ab tú no pensi,
no es que t' hagi olvidat, cál
t' estimo potser mes are
com no t' havia aymat may;
creume, cada dia 't trobo
mes mona y angelical...
No vinch perque es impossible,
no vinch perque... me sab mal
pro no puch mes, tinch de dirtho;
no vinch... ¡perque soch casat!
y la dona me té á casa
tancat igual que un esclau,
y es jelosa com un tigre
y te... urpas com los gats.

P. COLOMER.

Aquesta secció la inaugurém avuy y en ella
hi figurarán los escriptors de l' última for-
nada que mes se distingeixin en la repú-
blica de las lletras catalanas.

LOS QUE DESPUNTAN

† Fotografías instantáneas †

I.

POETA dels festius, de sírma propia;
prosista dels satírichs, d' istil séu;
autor cómic original y bréu
que no fa cap *arreglo* ni cap *copia*.

D' una imaginació molt viva y clara;
franch, modest, sense *fums*, sens' pretensions,
ab la ploma podria dar llissóns
tot y sent (vo'ent serho) alumno encara.

Incansable escriptor, may está en vaga;
á tot arréu envía, sols per gust.
Com la balla prou *grassa* y es robust
es dels que no li *cóu* —rumiant— la *llaga*.

Popular fa molt temps, no es gens estrany
que sigui tan llegit, sent tan tranquil...
Perque qui no coneix á n' en BARBANY
coneix á n' en PEPET, 'I DEL CARRIL (1).

K. BOT.

(1) Per tractarse d' un dels *de casa*, no hauriam publi-
cat aquesta *fotografia*, si no formés part de la colecció nu-
merada qu' hem rebut, pera publicarne una cada setmana.

CASSAT AL VOL,

en una de las

SALAS DE PINTURA DE BELLAS ARTS

COM es de costum en época d' Exposició, los fotó-
grafos aprofitan la llum intensa del dematí per
la reproducció dels quadros exposats. Días passats, lo
nostre apreciat amich Ureñas s' instalá tranquilament en
una de las Salas desprovehidas en aquells moments de
gent que pogués destorbarlo. Montada ja la máquina á
caball dels tres peus, la presenta bis á bis de un quadro
col-locat á poca alssada; la tanteja, la posa *á foco*, des-
tapa y 's retira de puntetas á poca distancia, esperant
rellotje en má, lo temps de torná á tapá.

Quan pochos minuts faltavan per realisarho, tot d' un
cop y sens saber com, s' interposa un fulano com un
Don Panxo de ventall, adornat ab grans orellas, entre
'l quadro y l' objectiu.

— ¡Ep, senyó! li estimaré que no s' entretinga...—
fá 'l nostre amich — ¡passi depressa!

— Faré lo que 'm dongui la gana— bramá l' orellut,
sense moures del puesto.

— L' hi demano per favor, home...

— Vaja, prou, ¡faig lo que vuy! ¡per xó hi pagat la
pesseta!!

Altres senyors y senyoras, algun expositor, fins los
municipals procuran convencer al mal-carat, ¡tot inú-
til! Fins que cansat de fé 'l burro, va passar á un al-
tra sala.

Resultat pel fotógrafo: que en lloch de obtenir la
reproducció de un quadro qualsevol, avuy ha enriquit
la seva colecció *zoológica* ab lo retrato d' unas orellas
d' ase de proporcions colossals. Felicitém al amich Ure-
ñas per sa notable adquisició. (*Rigurosament histórich.*)

UNA PREGUNTA

Al amich P. Colomer
que, igual que jo, es ex taper.

AMICH meu: Tú que com jo
has hagut fer taps de suro (1)
tú que sabs quant val un duro
(es dir si es que siga bó)
tú, que 'l cap sempre 't barrunta
per fer versos (y desfer) (2)
á tú qu' has sigut taper
te vull fer una pregunta:
Sabent be, lo que es un tap
y 'l trevall que l' acredita,
digam, donchs, ¡qué 's necessita
per ferlo? Trencat 'l cap.

BERNABÉ LLORÉNS.

1 Es un ripi; ja ho sé.

2 No t' ofenguis. Es per la consonant.

NOSTRE RETRATO

Tenim la satisfacció de estampar en la primera plana del nostre setmanari lo retrato del digníssim arcalde D. JOSÉ COLLASO Y GIL, baix qual cuydado ha sigut portada á cap la hermosa Exposició del Palau de Bellas Arts, que tan bons resultats ha dat, com no podia menos, á la sombra d'una personalitat tan indicada.

La Redacció de LA TOMASA al dedicar un número extraordinari á tan celebrat Certámen, ha cregut d'obligació reservar lo lloch de preferència á qui tants aplausos mereix per la seva acertada administració y bon tacto en tot quant se relaciona als assumptos de la nostra ciutat.

NOVETATS

Variadíssim ha sigut lo repertori donat en la passada setmana y si á lo variat s'hi agrega lo notable y escullit, no es estrany que la companyia Calvo-Giménez, hagi vist sas funcions sumament concorregudas arrivant hasta l'extrém de fer verdaderas calderadas en los días festius.

Entre las obras representadas y que la dita companyia hi ha lograt mes entussiasme ha sigut *El Gran galeoto*, *El zapatero y el rey* y *La loca de la casa* de qual obra lo Sr. Giménez hi está á envejable altura en lo desempeñyo del Peret.

També obtingué una esmerada execució *Los dominós blancos*, preciosa comedia de Navarrete, puig ab ella lo senyor Calvo (Ricardo) denotá que en la comedia continua sent l'actor sens rival.

TIVOLI

La magnificencia ab que ha sigut presentada *Giroflé-Giroflá* sembla que no ha sigut un imán prou poderós pera salvar la deficiencia del llibre y no trobarse en son centre los actors; per lo tant desitjant la Empresa complaure al públich té en preparació obras novas, anunciantse ja pera lo dissapte l'estreno de *Los dineros del sacristán* y *Los africanistas*, sarsuelas del mestre Caballero y que han sigut las d'exit en lo passat hivern en los teatros de Madrit.

Pera millor desempeñyo de las mateixas, vindrá á dirigir los últims ensaigs, l'autor de las obras mencionadas.

Aixís ho ha de fer Sr. Elías, obras bonas de vritat y deixarse de favoritismes de autors.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

L'artista Fregoli ab sas genials transformacions ha lograt reanimar aquest teatro, de modo que totas las nits se veu sumament concorregut, causant verdader assombro

son prodigiós treball, que ab molta justicia 's pot apellidar de notabilíssim.

Lo resto de la companyia compost de varietats còmicas, acrobáticas y de destressa, logran també entussiasmas aplausos, sobressurtint lo sens rival Ariso y las *enjogassadas* germanas Goldkette.

Lo próxim día 9 de Juny es lo destinat pera la inauguració de la temporada d'istiu ab companyia lírica dirigida per los Srs. Colomer y Mata, y qual debut tindrà lloch probablement ab l'estreno de una sarsuela dels Srs. Colomer y Pérez Cabrero.

Bon principi preparan.

CIRCO ESPANYOL

Pera avuy s'anuncia nova companyia que será la del intelligent actor Sr. Gil y de la que n'forma part la reputada tiple Sra. Verdrecho, ventajosamente coneguda de nostre públich, per haver actuat en dos temporadas y ab gran aplauso en lo teatro Calvo-Vico.

Celebrarém que la companyia Gil logri treurer la mala sombra que ja hi havia fet sentada y que l'acert del director atregui simpatías y resultats profitosos.

CONCERTS DE EUTERPE

A pesar de lo intempestuós del temps lo segon concert donat en la passada festivitad del Corpus se veje sumament concorregut, havent obtingut tan la massa coral Euterpe com la orquesta calurosos aplausos, logrant los honors de la repetició varias pessas entre ellas las preciosas sinfonias de las óperas *Mignon* y *Dinorah*.

S'estrená lo coro descriptiu ab orquesta *Los carboners* que entre l'aplaus general se feu repetir y que nos sembla quedarà de repertori puig es composició que tan per la instrumentació com per la melodia dels cantabils, honra á son mestre-autor Sr. Avenia.

La lletra qu' es original del nostre amich Sr. Gardó se fa també recomenable.

Lo próxim concert tindrà lloch en lo día 24 del próxim Juny festivitad de S. Joan Baptista.

UN CÒMICH RETIRAT.

BIBLIOGRAFIA

Durant la passada setmana hem rebut:

Lo cor y l'anima, drama en tres actes y en vers original de Francisco X. Godo, estrenat ab brillantíssim éxit en lo teatro Catalá (Romea) en la nit del 13 de Abril passat y de qual obra 'ns atenem al lloable judici crítich que 'n ferem en nostres columnas á raís de son estreno.

Per el que porti mes pressa, joguina en un acte y en prosa, original de lo notable lletrat de Figueras don Joseph Amat y Capmany estrenada ab gran aplauso en lo teatro Romea la nit del 7 del corrent Maig.

Todo por nada, novela escrita per lo distingit literat D. Tomás Orts Ramos y que recomanem eficament á nostres lectors perque en ella son autor fa gala de un castís llenguatge y sas escenas son altament conmovedoras, de modo que ab dita obra, lo Sr. Ramos se remonta á considerable altura entre los moderns novelistas.

Primer premi del conservatori del Clot.

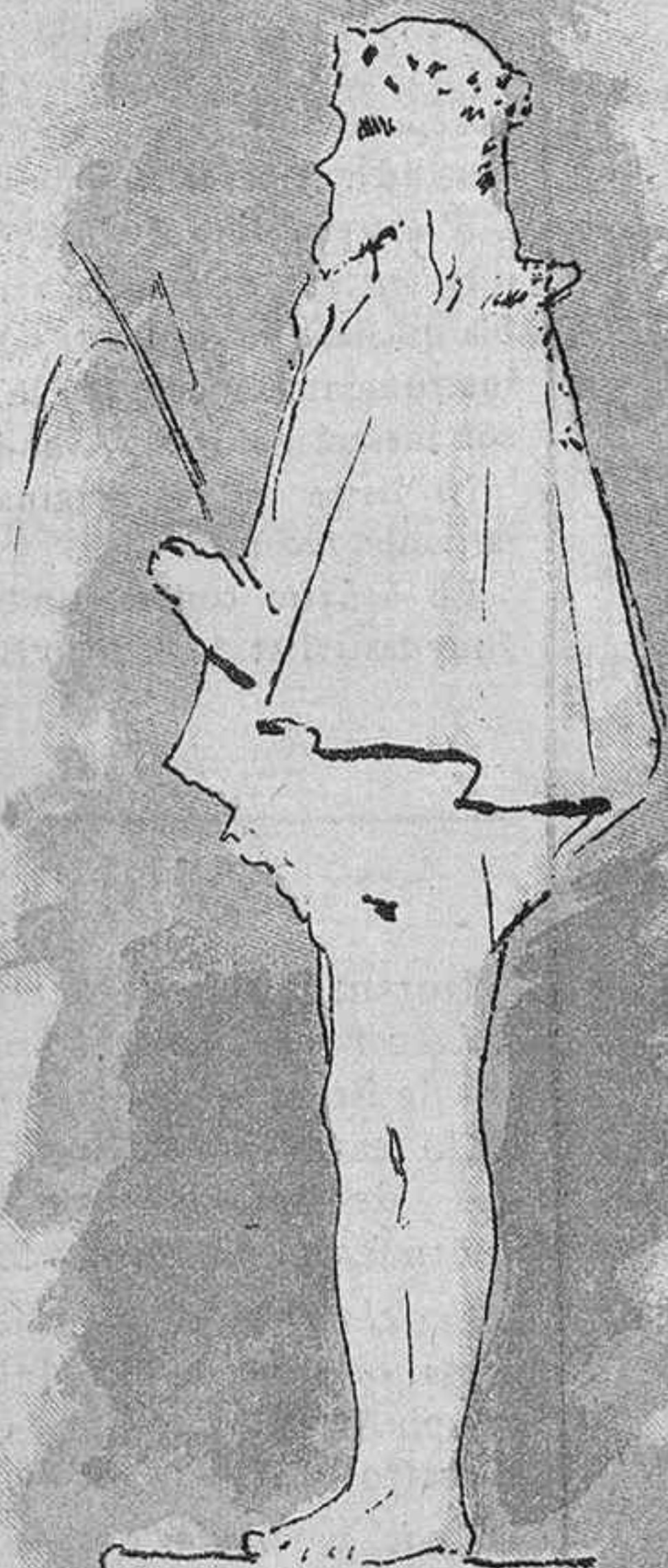
Estudiant la direcció dels globos.

—Quina cara de llest que tinch... y n' hi ha que 'm diuhen tontol

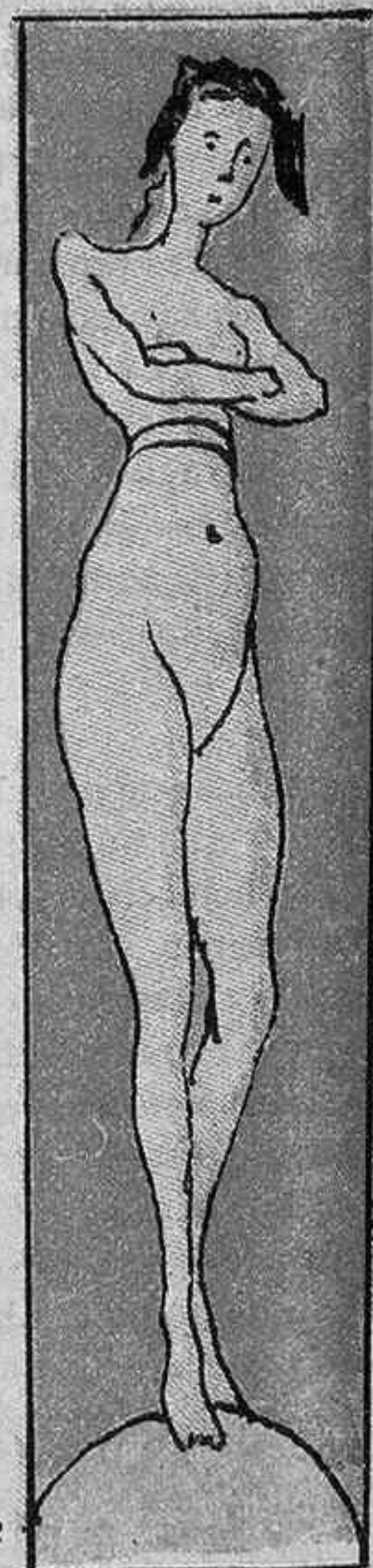
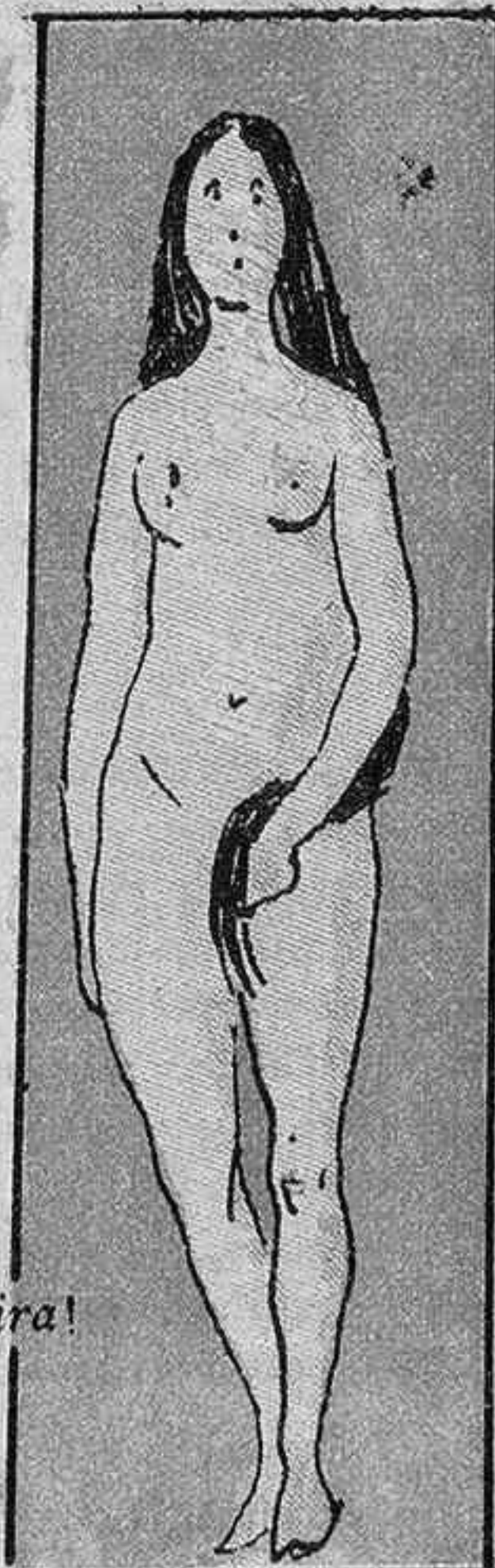

—Las que som dretas de camas tenim molt guanyat.

Fuxà

Las paredes se abren á mi paso... mira!

—M comenso á ensajar pera quan no poguém portar camisa.

—Si las donas podiam anar aixís... que ni hauría pocas de solteras!

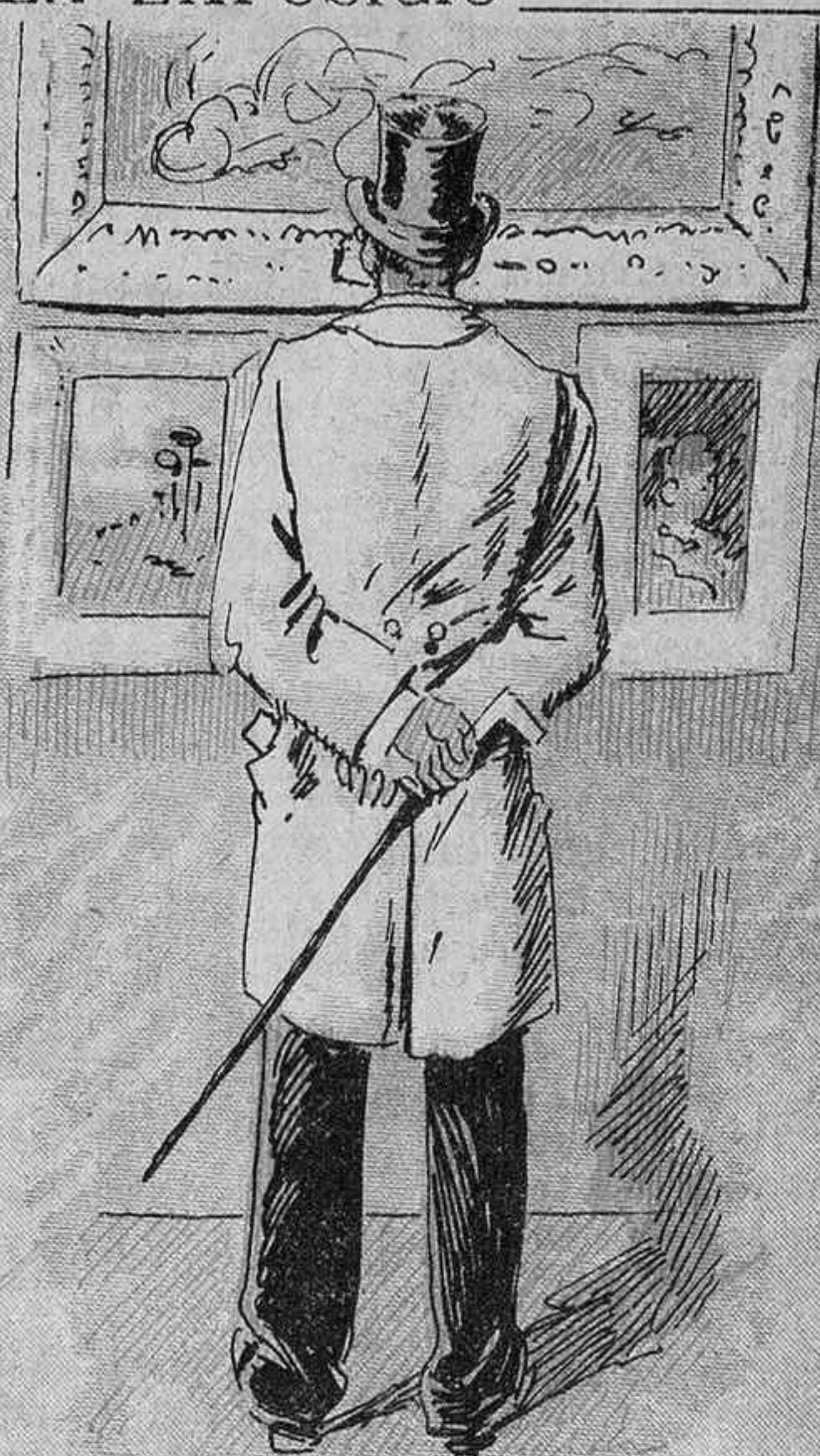

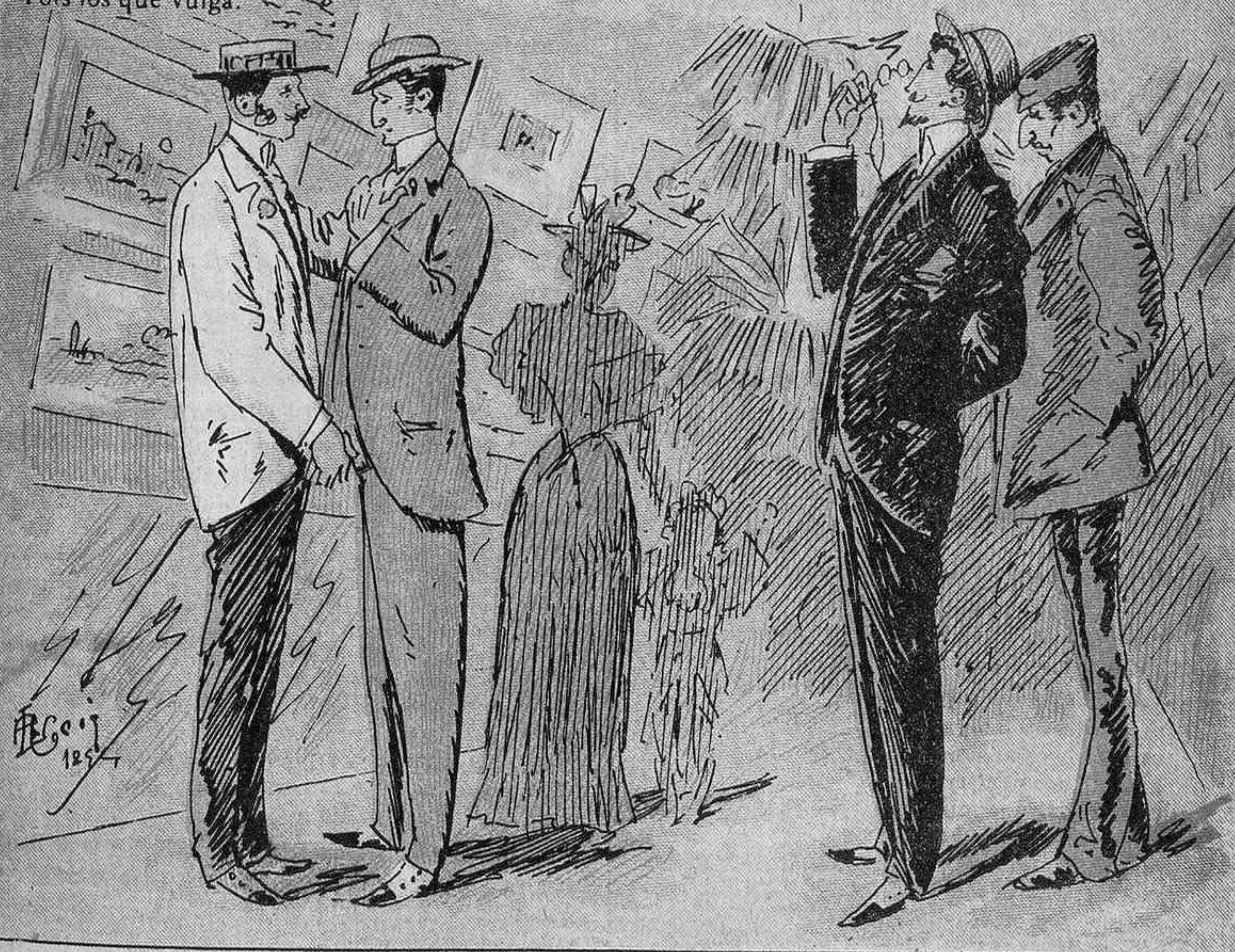
IMPRESSIONS DE LA EXPOSICIO

—Quant val aquell quadro?
—Mil pessetas.
—Que no me 'n faria de petits?
—Tots los que vulga.

Si esta imagen respirara... com li arreglaría 'ls comptes...

—A n' aquella li faria un favor.
—No 't cansis... ja li faig jo... es la meva dona.

—¿Qué miras?
—Busco un quadro bo.
—Ja tindrás feyna.

¡Oh 'ls sábis!

REUNITS en una taula
de qualsevulga café,
tres ó quatre *mama-dits*
qu' encara 'l caixal del seny
no 'ls apunta, san brometa
criticant á tort y á dret
als escriptors de mes fama,
als homes de mes talent.
—Castelar—exclama un—
no sab de qué se las heu,
puig *Nerón* es un bunyol
y 'l *Philipo* no val rés.
—Castelar, encara, encara
pase—l' altre hi afegeix.
—A qui no 'm puch empassar
es á Clarín.

—Dius molt bé;
es un crítich de per riure
y com á novelista, es
tan poca cosa, senyors,
que ja menos no pot ser.
—¿Y en Galdós?

—Aixís, aixís.
—¿Y en Pereda?
—Es un beneyt.
—¿Y la Pardo?

—Poca cosa.
—¿Y qué me 'n dius del Oller?
—Que sa *Papallona* es obra
escrita, aixís, ab los peus.
—¿Y 'ls poetas d' avuy día
qué te 'n semblan?

—Jo 't diré;
ni m' agrada 'n Vital Aza,
Núñez d' Arce, ni en Soler;
y 'l mateix Apeles Mestres
que 'n Guimerá y Balaguer
no saben lo qu' es la *rima*
ni escriuran un vers ben fet.

Los que 'ls senten tots se 'n riuhem
puig de sobras sab la gent
que un escriu amor ab H
y l' altre Sevilla ab B.

JOSEPH M.ª BERNIS.

EPIGRAMA

'**N** Poch, que segons 's diu
lo treballá no li agrada,
va aná lo passat estiu
á casa 'l doctor Escriu
per ferse dá una mirada.
Volguentse 'l rifá 'l doctó,
contemplantlo tan badoch,
li digué: —Estás com 'l foch;
veyam, treu la llengua... ¡Oh!!...
noy, travallas massa, Poch.

J. TARRÉ Y R.

PREGUNTA Y RESPUESTA

RECORDAS, nena pitera,
aquells juraments d' amor
que desfogant lo teu cor
vas ferm per volta primera?
¿Recordas que jo escoltava
ab plaher tas parauletas,
mentres tant que tas manetas
entre las meas juntava?
¿Recordas que: sempre meva
tú me deyas que serías,
y jo sols veyá alegrías
contant ab la ditxa teva?
¿Recordas qu' un bonich cel
veyam tot plé d' il-lusions,
d' hont naixían los petóns
molt mes dolsos que la mel?
Si era la felicitat
que juntava nostres cors,
digam: ¿per qué aquells amors
tan prompte n' has olvidat?
¿Per qué fent mals avarans
de mon tendre y pur amor
entregas avuy ton cor
á un home de quaranta anys?

—Perque allavoras, minyó
no pensava ab la riquesa,
y sentía en ma infantesa
sols l' amor de la il-lusió;
Pero ara qu' á mi 'm somriu
una ditxa encantadora
y puch passar per senyora...
¡lo sento mes *positiu!*

M. GARDÓ FERRER.

De resultas d' haverse mirat mas-
sa fixo un quadro de l' Exposició,
ha quedat ab la vista estraviada una
senyora qu' estava á punt de ca-
sarse.

'S buscan empenyos porque lo
nuvi no deixi de conduhir al altar á
aquesta víctima del art.

En la Plassa de Madrit va morir d' una banyada lo destre
Espartero.
Per xó va seguir la corrida com si res hagués passat.
Reminencias de la bárbara Roma.

'N Rubens, al anarsen de Bélgica á Roma la primera ve-
gada, va confesarse y va combregar y la seva xicota va po-
sarse dol.

Ara... també ho faría.

Diu un periódich que á Salamanca hi ha un quadro d' autor anónim que 'n donan nada menos que cent mil duros.

Qui ho vulga saber del cert...
Que vagi á Salamanca.

Un quadro de Fortuny que 'l posseheix un par de Londres, ha sigut venut 33 vegadas, sempre ab aumeut de preu.

A un dels Museos de Bruselas hi ha á l' entrada, pintat, un home qu' apunta ab una carrabina als qu' entran.

Qui no ho sab, paga 'l pato, del riducul, fent un quiebro de rodillas.

Pera lo 2 del próxim Juny se prepara en lo teatro Romea una extraordinaria funció á benefici del mestre de música D. E. González Calderón de la Barca, composta de la comedia de Aulés *Cel Rogent*, la zarzuela de Burgos, Rubio y Espino *Como está la sociedad*, lo pasillo cómich de Ramos Carrion *Un cuarto desalquilado* y la sarsuela de Limendoux, Lucio y Nieto *El Gorro frigio*.

Dita funció, lo beneficiat te lo gust de dedicarla á la Societat *Foment de la Barriada de S. Antoni* de la que n' es professor de música.

Li augurém una bona entrada.

'N Murillo va vendre lo seu primer quadro per tres pesetas.

La seva primera Verge va deixar encantat al rey que la va veurer tot anant á la professó.

D' allí va sortir la seva fama universal.

Jo tinch un quadro fet al llápis de quan jo tenia set anys que no 'l cambiaria per un de 'n Rosales.

Rés... es alló de que l' art no te preu.

Y molt menos sent fet meu.

Prop de la Deliciosa va ser agafat un peix quo pesava uns vint y cinch quintás.

*ojo niñas que vais al mar
á lavaros los pies.*

No vos surti un mestre d' aquets que quan caminan no fan soroll y no vos mosseguin en algun lloch delicat...

L' altre dia als encants un va comprá un quadro per una pesseta, y... may dirian quan ne va treurer?

6 rals!

Las tres primeras subastas de las obras de 'n Fortuny despres de la seva mort van produhir 650,000 franchs.

Viu no s' haurian adinerat tant.

Es la condició humana.

Los grabats al aygua-fort s' atribueixen á Wenceslao de Olmuta, artifice del segle XV.

Los inventors de *grabats á punts* varen ser Morin y Boulanger á fins del segle XVIII.

L' art del grabat es tan antich com la rassa humana. Los grechs y los fenicis varen desarrollarlo extraordinariament.

En la funció que lo diumenge últim tingué lloch en l' Ateneo *Marqués de la Mina* de la Barceloneta, además de las produccions *La teta gallinayre* y *Primer jo*, s' estrená un monólech de D. Ricardo Vilardell titulat *Los amors de una negra Blanca* ó *'l desenllás de un drama casulá*, que sigué molt aplaudit per la concurrencia qu' hi havia en lo local.

Lo gran pintor Goya á pesar de las sevas grans disposicions artísticas no va ser pensionat per cap ajuntament ni diputació, y pera lograr anar á Roma va tenir que agregar-se á una cuadrilla de toreros y tot lo camí dintre d' Espanya va torear com un Murulla ó un Pepete.

Com cambian las épocas!

A benefici de nostre amich y distingit colaborador don Ramón Ojeda Lopez se prepara una escullidíssima funció pera la nit del dissapte próxim, 2 de Juny, en la *Unió Republicana* sita en lo carrer de Cabañes, núm. 41.

Dita funció está composta del preciós drama del eminent dramaturg D. Frederich Soler (Pitarra) *Las euras del mas*; l' estreno del juguet original del beneficiat *Lo nové manament*; estreno (y van dos) del dispare cómich, sens pólvora ni música, pero ab moltas solfas, original del apreciable amich y també colaborador nostre, R. Rocavert, titulat: *Oh!... Uh!... Ah!... ¿Qué será?...* y per si no n' hi ha prou en obsequi al *bello sexo* s' acabarà la funció ab un *ball de societats*.

Vaja, que per diversió no 's queixarán.

Inútil creyém manifestar que li desitjém un plé pera que 'n reporti honra y profit.

Secció Regiliosa

SANT DEL DIA:

Exaltació de **LA TOMASA**

PERIÓDICH CATALÁ

Gran funció en la Redacció d' aquest setmanari, en celebració de la seva 300 aparició al estadi de la premsa.

Grans discursos pels afamats articulistas, Serrallonga, Pepet del Hort y altres. Lectura de poesias per Pepet del Carril, Oclime Oll, Guasch, Bernis, Colomer etc., etc.

No tocará la banda municipal en rahó d' haverhi un malalt de cuidado en lo barri, pero 's posará lo retrato de 'n Rot de Bledas á l' entrada del local.

Al que presenti enquadrats tots los números de LA TOMASA desde la seva aparició, se 'l nombrará fill adoptiu del carrer de Sant Ramón y se li donará xocolate ab secalls.

Al final lo *Comich retirat* cantarà unas malaguenyas en catalá sobre los tractats de comers y la eficacia de la seba blanca pera la curació del fet sobreixit.

S' acabarà tart.

SERVIUS

Monólech en prosa, original

DE

D. J. VIDAL Y JUMBERT

Preu: 2 Rals

LITOGRAFÍA BARCELONESA DE RAMÓN ESTANY
Carrer de Sant Ramón, número 5.

LO QUE AVUY SE PINTA

ASSUMPTOS PERA
LOS PARES DE FAMILIA

Quadros reals.—¿Encara no diném?

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA-ANUNCI

*
Per la part del Ampurdá y á tres lleugas de total, un peregrí perdé un portamonedas, en que hi portava dos cents duros ab tercera-inversa y una medalla de tersa-prima.

Se suplica á la persona que hagi recullit dits objectes, que passi pel carrer del prima inversa de total, n.º 50, que se l' hi gratificará ab un' altre medalla benchida per un membre de la Fulla.

E. VILLA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7	Poble catalá
1 7 4 7 4 7	vegetal
2 3 5 6 7	part del cos humá
1 5 3 7	fruyta
6 5 4	aliment
4 5	vegetal
1	consonant
7 6	vegetal
4 5 3	riu
3 7 4 7	animal
1 2 3 4 7	en totas las casas
4 2 3 4 5 3	en las porterias
4 2 3 4 5 6 7	poble catalá

JOSEPA REIG.

GEROGLIFICH

X
P
O O O
P
A A A A I

GUIZÁN, GARRETA Y FIGUERAS.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 299 (BIS)

Xarada.—Ma no-la.
Ters de sílabas.—GRA NO TA
NO TA RI
TA RI FA
Intrínquis.—Tantarantana.

LITOGRAFIA BARCELONESA
DE

RAMON ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan, á preus reduhidíssims y ab la major promptitut, tota classe de impresos com son tarjetas, facturas, memorandumus, sobres, membrets etc., etc.

També se trovará un assortit inmens de cromos, propis pera anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.
Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.